

Det här verket har digitaliserats vid Göteborgs universitetsbibliotek.
Alla tryckta texter är OCR-tolkade till maskinläsbar text. Det betyder att du kan söka och kopiera texten från dokumentet. Vissa äldre dokument med dåligt tryck kan vara svåra att OCR-tolka korrekt vilket medför att den OCR-tolkade texten kan innehålla fel och därför bör man visuellt jämföra med verkets bilder för att avgöra vad som är riktigt.

This work has been digitised at Gothenburg University Library.
All printed texts have been OCR-processed and converted to machine readable text.
This means that you can search and copy text from the document. Some early printed books are hard to OCR-process correctly and the text may contain errors, so one should always visually compare it with the images to determine what is correct.

• HVAR 8 DAG •

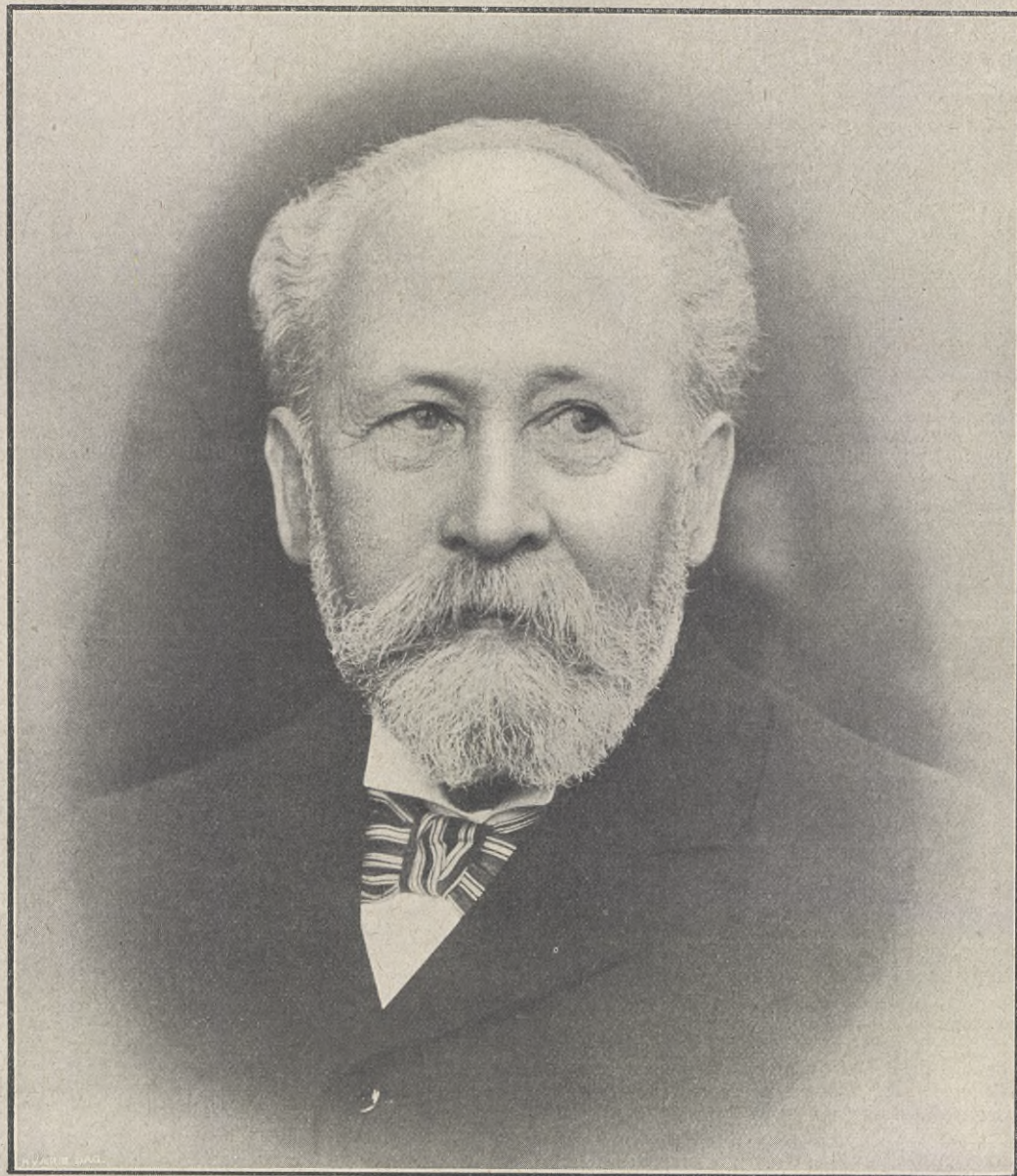
ILLUSTRERADT

MAGASIN

8DE ÅRG.

DEN 31 MARS 1907.

N° 26

Efter porträtt.

HELGO ZETTERVALL. †
ARKITEKT.

Klitché: Kem. A.-B. Bengt Sjöforsparre Sklm—Gbg.

HELGO ZETTERVALL.

TILL PORTRÄTTET Å FÖREGÅENDE SIDA.

Den 17 mars afled i Stockholm arkitekten, f. öfverintendenten Helgo Zettervall — på sin tid Sveriges mest ansedde arkitekt.

”Västergötlands svältor hafva gifvit lifvet åt en verklig, gedigen, storartad arkitekt“, skref Scholander 1878. ”Ett snille såsom till exempel Zettervall behöfver icke lära någonting alls, det har allt medfödt“, yttrade Scholander äfven.

Emellertid lärde Z. sin konst grundligt under studier både i in- och utlandet. Född i Lidköping den 21 nov. 1831, — son till garfvaren Peter Zettervall och hans maka — försökte han sig först både på handel och landbruk, innan de medfödda anlagen togo ut sin rätt. Vid 18 års ålder uppgjorde han sin första byggnadsritning, ett hus åt föräldrarna, efter den stora branden i staden 1849. Han sysslade mycket med ritningar och byggnadsplaner och antogs 1852 till byggnadsbiträde, då stadens nedbrunna kyrka skulle på nytt uppbyggas.

År 1853 ingick Z. som elev vid Konstakademien i Stockholm och åtnjöt under sina studieår Scholanders särskilda handledning. Under sommarferierna var Z. på egen hand sysselsatt som arkitekt i landsorten. 1860 utgick han från akademien. På hösten samma år blef han professor Brunius' efterträdare som arkitekt för Lunds domkyrka, företog en utländsk studieresa och framlade sedermera 1863 en fullständig plan på domkyrkans restaurering. Efter en ny studieresa till Italien 1868 började han restaureringsarbetet af den gamla romanska domkyrkan i Lund, hvilket 1880 kommit så långt, att alla konstruktiva arbeten då fullbordats. Han ombyggde under denna tid äfven Malmö gamla rådhus, restaurerade domerna i Skara och Linköping o. s. v. I Skåne och äfven i andra provinser byggde han många nya kyrkobyggnader. Z. har vidare skapat Oscars-Fredrikskyrkan i Göteborg, 1893, Klara kyrkas torn i Stockholm och bland hufvudstadens profanbyggnader Norra latinläroverket, Sörensenska samt Palmeska och Bolinderska husen. Allhelgonakyrkan i Lund och Lunds universitetshus äro också hans verk. Han hann äfven deltaga i täf-

lingarne för en protestantisk katedral i Berlin 1868, för rådhus i Wien och för riksdagshus på Helgeandsholmen i Stockholm 1873.

Z:s största, men tyvärr icke mest lyckade restaurerings- eller, rättare sagt, genomgripande ombyggnadsverk är ombyggnaden af Upsala domkyrka, som i sitt nuvarande skick kan sägas vara ett verk af Z. Så våldsamt har ”restaureringen“ varit.

På Z:s tid gingo nämligen restaureringarne af gamla minnesrika byggnader här i landet ut på att bringa resp. kyrkor i det skick, som de skulle haft, ifall de från början uppförts enligt en viss, sedermera noggrant följd plan. Men nu är det att märka, att t. ex. Upsala domkyrkas första uppförande räckte i 150 år, och under dessa år tog den ene byggmästaren efter den andre vid och stilarne ändrades, precis som fallet varit i afseende på en mängd af kontinentens mest kända gamla kyrkor, hvilka förete en stark stilblandning, men icke desto mindre äro lika vackra som intressanta. Z. satte som sitt mål att gifva Upsala domkyrka ett utseende, som den *bort* äga, om den blifvit konsekvent uppförd efter den ursprungliga planen, som dock ej blifvit bevarad åt eftervärlden — skrifer Nordensvan i ”Svensk konst“. Följaktligen slopade han alla senare tillsatser, där den ursprungliga stilen ej blifvit följd, och byggnaden förvandlades till hvad den aldrig varit, en konsekvent genomförd gotiskkyrka i nordfransk anda.

1871 blef Z. ledamot i konstakademien, där han 1881—82 var vice professor i byggnadskonst. Han utnämndes 1881 till intendent i öfverintendentembetet och 1882 till öfverintendent och chef därstädes, från hvilken post han tog afsked 1897.

Vår tid har icke kunnat gilla de principer, enligt hvilka Z. företog sina restaureringar; framför allt har den skarpt bedömt restaureringen af Upsala domkyrka. Men den erkänner gärna Z:s stora lärdom, uppfinningsrikhet, entusiasm, energi. Z. var också på sin tid en oförvägen ande, som gärna beträdde nya banor — han var en *kraftfull* ande, och kraft är hvad som i främsta rummet präglar hans verk.

STOCKHOLMS NYA RÅDHUS.

Stockholm skall, som bekant, erhålla ett nytt rådhus enligt arkitekten *Ragnar Östbergs* ritning. Af allt att döma tyckes rådhuset bli hufvudstadens förnämsta moderna monumentalbyggnad. Man kan endast beklaga, att byggnadens *ändamål* icke öfverensstämmer med dess storslagna och imponerande karaktär. Med Stockholms rådhus menas nämligen icke — såsom fallet är med rådhusen i Tyskland eller det bekanta rådhuset i Köpenhamn — den byggnad, där stadens styrelse har sitt säte, utan endast den byggnad, där rådhusrätten och magistraten sammanträda. Och att för en underordnad domstol som rådhusrätten uppföra en dylik monumental byggnad är väl egentligen oriktigt.

Det nya rådhuset får sin plats vid Norra Mälarstrand, alldeles vid Kungsholmens början, där gamla Eldkvarn varit belägen. Det är sålunda ett dominerande läge. Det var från början bestämt, att den nya Kungsholmsbron, som kommer till stånd i samband med rådhuset i stället för den usla gamla bro, som nu leder öfver från Norr till Kungsholmen, skulle förläggas midt för rådhuset, och att trafiken sedan skulle dragas på båda sidor om detsamma.

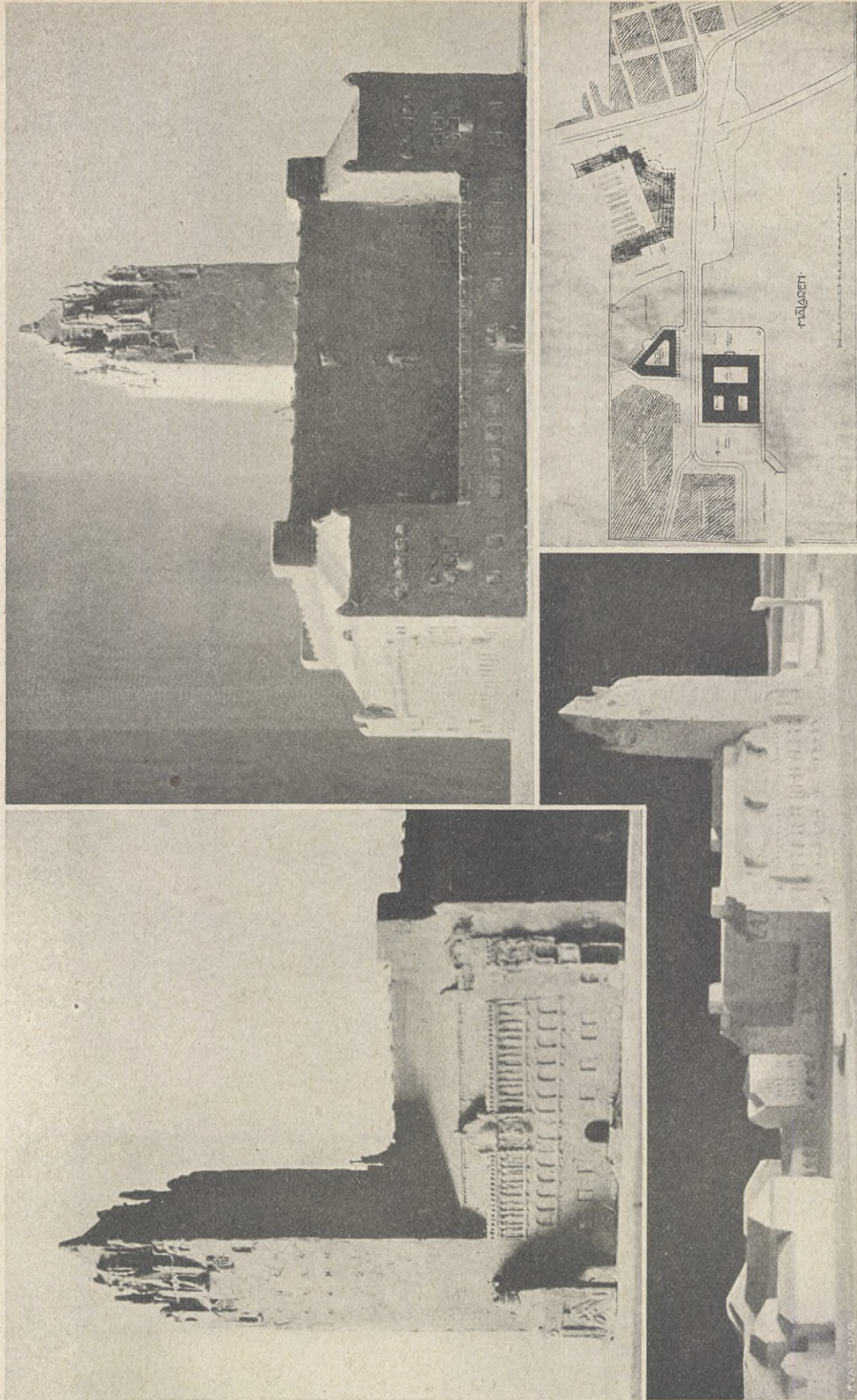
Emellertid har ledamoten af stadsfullmäktige borgmästaren Lindhagen väckt en motion, hvilken vunnit understöd från olika håll, icke minst af arkitekten, hr Östberg, om att rådhuset skulle förläggas längre söderut, än hvad från början varit meningen, d. v. s. mera ut på Kungsholmsudden, och den nya Kungs-

holmsbron dragas i Handverkaregatans förlängning. Trafiken skulle alltså gå odelad på söder sida om rådhuset.

Häri genom skulle både i estetiskt och praktiskt afseende fördelar vinnas. Framför rådhusets entré lemnades ett fredadt område, oberördt af den stora genomfartstrafiken och lämpadt att som en förgård förmedla entrén till byggnaden och upptaga publiken därifrån och från den tackta gårdshallen, hvilken rådhuskommitén tänkt sig kunna fylla behofvet af en stor samlingsaal och då kan upptaga inemot 3000 personer.

Rådhuset i sin helhet skulle äfven då taga sig ännu bättre ut. Platsens väsentliga karaktär ligger nämligen i en begränsning å två sidor af vatten, Mälaren i söder och Klara sjö i öster. Det är Kungsholmens *udde*, som här skjuter fram och markeras af byggnaden, hvars hörntorn ytterligare framhäfver detta förhållande. Genom att bron drages norr om byggnaden, bibehålles vattnets omramande verkan och byggnadens monumentala karaktär som slutparti för en i en udde utskjutande stadsdel framträder kraftigt.

Genom brons omdanande på föreslaget sätt kan man äfven tillgodogöra sig det norr om Rådhusplatsen vid Klaravikens vatten belägna området, värdt åtminstone 500,000 kr., i och för komuntalt byggnadsändamål. Genom brons läge bildas nämligen ett rådhusstorg — skrifer arkitekten Östberg i en promemoria — begränsadt på två sidor af vatten och bro och på de

H. 8. De STÖCKHOLMSFÖRSLAG. — ARKITEKTEN RAGNAR ÖSTBERGS MODELL TILL SITT RÅDHUSFÖRSLAG, SEDD FRÅN OLIKA HÅLL OCH SITT SAMMANHANG MED TÄNKTA KRINGLIGGANDE BYGGNADER. — FÖRSLAG TILL ÄNDRAD BELÄGENHET FÖR DET NYA RÅDHUSET Å KUNGSHOLMEN. — I pressläggningsminuten meddelas att borgmästare Lindhagens förslag blivit stadsfullmäktiges beslut, hvadan alltså den monumentala byggnadens läge kommer att bli i närmaste anslutning till civanstående plan.

andra två af kommunala byggnader. Härigenom erhålles en helhetseffekt af sällsynt skönhet och säreget Stockholmskynne och detta utan några som helst extra kostnader och utan något intrång på trafiken. Rådhusavenyen vidgas nämligen till 35 å 36 meter genom portiker, anordnade i bottenvåningen till den norr om Rådhusavenyen förlagda kommunala byggnaden och den utmed denna byggnads vestra sida

gående gatan fördelar trafiken från Kungsholmsstrands dels mot Eiraplan och Norra Mälarstrand och dels mot den nya bron på samma gång som gångtrafiken från Kungsholmsstrand beredes en genväg genom portiken utmed Klaraviken.

Våra bilder visa det nya rådhuset och ett utkast till kommunal byggnad på andra sidan om bron i öfverensstämmelse med det nya förslaget.

ETT ÄKTA CHIPPENDALEBORD PATRÄFFADT I SVERIGE?

Man läser ju icke sällan i utländska tidningar och tidskrifter om märkliga fynd af gamla konstföremål. H. 8. D. har förut bringat afbildningar af dylika i Sverige gjorda fynd, t. ex. af den märkliga upplagan af Shakespeares "Titus Andronicus", som påträffades i Skåne, och af Kungsholmskyrkans i Stockholm gamla altartafla af Anders Lorenz, som nu mera åter hänger i kyrkan.

Vi äro i dag i tillfälle meddela om ett nytt fynd, som af allt att döma tyckes vara af viss betydelse.

Bland alla de namn, som äro förenade med snickeriets historia i England, intager *Thomas Chippendales* främsta rummet både för hans egenskaper som skicklig handtverkare och framstående möbelformare, två egenskaper som i våra dagar sällan finnas förenade hos en och samma person.

Chippendale föddes i Worcester omkring år 1700 och tillhörde en familj, hvaraf flera medlemmar arbetat i det yrke som blef hans. Redan år 1720 vistas han i London med verkstad i St. Martins Lane. Hans glansperiod infaller mellan åren 1745—1762. Förstnämnda år utkom första upplagan af hans berömda arbete "The Gentlemans and Cabinetmakers Director", en folio med omkring 200 kopparstick afbildande alla den tidens i bruk varande möbler jämte anvisningar för deras förfärdigande. År 1762 utkom tredje upplagan af arbetet och något år efteråt afled han.

Chippendale's arbeten skattades mycket högt redan af samtiden och betalats nu med sin vikt i guld. Han använde nästan uteslutande mahogny, som han behandlade på ett mästertligt sätt. Någon annan dekorerings än skulptural behandling af materialet (alltså

icke inläggning, marquetteri, i olika träslag etc.) förekommer ej å hans arbeten.

Vår afbildning visar ett i svensk ägo befintligt bord af mahogny, hvilket väl får antagas vara en "Chippendale". De tredelade benen, det genombrutna gallret och hela den skulpturella behandlingen tala därför. Bordets höjd är $29\frac{3}{8}$ engelska tum, det typiska måttet (Thébord) och är utfördt i Chippendales s. k. kinesiska stil omkring 1750.

Ett något liknande bord af ungefär samma dimensioner $29\frac{3}{8}$ tums höjd finnes afbildadt i engelska konsttidskriften *Connoisseur* för år 1902. Detta bord utfördes af Chippendale på beställning åt den nuvarande ägarens mormors mor oc till beskrifningen är fegad följande anmärkning: Ett liknande bord tillhörde "Prinsessan Josephine". Om därmed menas Oscar den I:s gemål är ju konstateradt att åtminstone ett dylikt bord kommit till Sverige?

HVAR 8 DAGS fotograf af Sthlm.

ETT BORD, SOM ÄR VÄRDT SIN VIKT I GULD.

Kilch: Byggt Silfverparer

SÄGNER OM PÅSKÄGGEN.

FÖR HVAR 8 DAG AF LOUISE HAGBERG.

En urgammal sed, som allt fortfarande hos oss är ganska allmänt utbredd, är den att påskaftonen begåva hvarandra med grannt sirade påskägg. I många länder t. ex. Österrike och Tyskland äro äggen ofta konstnärligt målade, men äfven i Sverige, isynnerhet i södra delen af landet är det ännu vanligt att till påsken, på olika sätt färga ägg, med hvilka sedermera hvarjehanda lekar företagas. Den röda färgen är den vanligaste, men ofta gå alla påskägg under benämningen "röda ägg", oafsedt med hvilken färg eller färger de än må hafva pryddes.

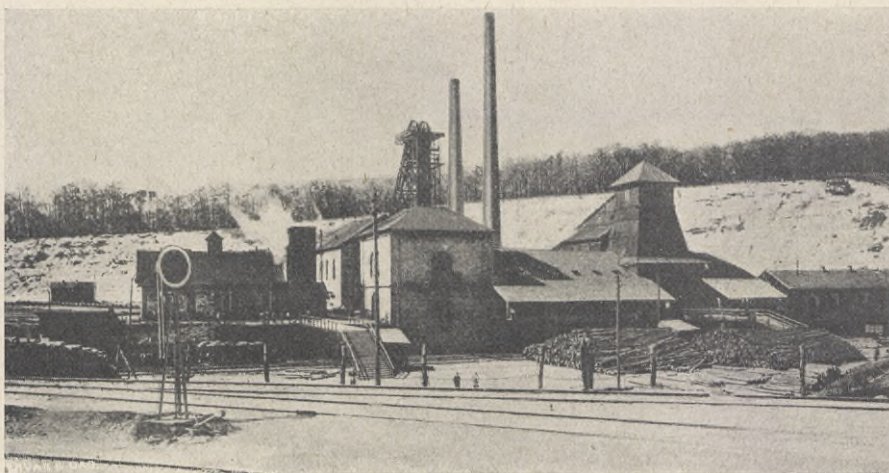
Många äro de sägner som under tidernas längd uppstått om påskäggen och deras ursprung, ehuru äfven de finnas, som vilja fråntaga denna sed all betydelse och påstå, att den blott uppkommit till följd däraf, att påsken sammanfaller med äggläggningstiden, och hönsen vid denna tid börja att värpa. En af de allra vanligaste förklaringarna är emellertid att påskäggen skulle utgöra ett minne af Kristi uppståndelse, och att de färgades röda till minne af Kristi blod. Vid de under medeltiden så vanliga matringningarna, välsignades äfven påskägget. I en af påfven Paul V utfärdad ritual heter det sålunda: "O Herre, vi bedja dig välsigna denna din skapelse ägget, att det måtte blifva till hälsosam föda för dina trogna tjänare, på det de må äta det i tacksam åminnelse af vår Herre Jesu Kristi uppståndelse". Liksom Kristus bräckte grafvens insegel, bräcker kycklingen sitt skal. Såsom uppståndelsens tecken användes ju än i dag t. ex. i Ryssland det röda ägget vid den därstädes brukliga påskhälsningen: Kristus är uppstånden, hvarpå svaras: gå, han är sannerligen uppstånden.

En bland de vackraste legenderna om påskäggens uppkomst är följande ifrån Österrike: Då frälsaren tillfångatagits af sina fiender och öfverlämnats till korsets död, beslöt den af smärta uppfyllda Guds moder att göra ett försök till hans räddning. Hon färgade särskildt utvalda ägg med en gyllene pänsel och lade dem i en liten förgylld korg. Därpå tog hon en vacker höna och bar så alltsammans till Pilatus. Inför honom sjönk hon ned på sina knän och bad för sin son. "Gråt icke", svarade henne Pilatus, "din son har upphört att lida, man har just nyss marterat honom till döds". Liksom träffad af blixten sjönk Guds moder ned till marken. Men påskäggen rullade om hvarandra ut i världen. — En rumänsk sägen åter förtäljer, att äggen färgas röda till minne af Israels barns uttag ur Egypten, då de beströko dörrposterna med påskalammets blod.

— Den röda färgen har äfven tydts såsom glädjens färg, äggen skulle nämligen hafva målats så i glädje öfver att det efter fastan åter var tillåtet att äta ägg. Äfven så sägs det hafva skett till firandet af det nya årets ankomst. Hos vissa folkslag, såsom t. ex. hos slaverna, firades nämligen nyåret vid påsktiden, och hos perserna användas röda ägg till nyårs-gåfva. Att skänka ett rödt ägg skulle

sålunda vara ett uttryck för öfverbringarens önskan att det nya året måtte blifva lyckobringande. — Enligt en i Tyskland gängse tro skall påskägget återigen utgöra ett minne af vår gudinna Ostara, till hvilken ägget, livvets och uppståndelsens symbol, skulle hafva hälgats. Och skulle påsken, hvilken till sin tidpunkt sammanfaller med den hedniska vårofferhögtiden, härleda sitt namn, som på tyska ju är "Ostern", från gudinnan Ostaras namn. De röda äggen sägas också utgöra en kvarleva af solkulten såsom sinnebild af den återvändande solen. Ytterligare en förklaring är den, att påskäggen skulle utgöra ett minne af ägget såsom världens upphof. Denna skapelsehistoria med ägget såsom världens ursprung hade hos de gamla folken tidigt gjorts till föremål för en mängd allegoriska fabler och sånger, och skulle minnet däraf bibehållits i de allmänt brukliga röda äggen. Ett par dylika fabler må här anföras: "Jorden var öde och tom. Då förbarmade sig Gud och sände ned sin tupp för att befrukta jorden. Tuppen satte sig i en bergsklyfta och hade ett ägg af utomordentlig storlek. Ägget brast itu, och ur detsamma flöto sju floder. Floderna vattnade hela trakten, så att den inom kort vardt grön och bar blommor och frukt, och på fälten sköt hvete upp, och träden buro ej endast äpplen och fikon utan äfven det finaste hvita bröd". Den andra fabeln lyder sålunda: "I begynnelsen fanns blott Gudomen. Allt det som nu belyses af dagens ljus var natt, och natten rådde i universum. Omsider synes ett ägg, natten öferskyggar det med sina vingar och Amor äldste sonen till alltings upphofsman, bistår med sina omsorger. Ägget befruktas, det öppnar sig, sol och måne träda ut och gå att härska uppe i den högsta himmelen. De tyngre kropparne sänka sig ned och bilda jorden och allt hvad därtill hörer. Då viker den eviga natten för ljuset och drar sig tillbaka från ljusets rike, men återkommer hvarje aiton för att med sina vingar öferskygga allt lefvande, för att skänka de dödliga nya krafter och gifva upphof till nya generationer".

Här har i korthet anförts en del befintliga sägner om påskäggens uppkomst. Seden att begåva hvarandra med färgade ägg har emellertid urgamla anor och är en räst från hedendomens dagar, då äggen tilltröddes gudomlig kraft och såsom kraftmedel offrades till vårens, väderlekens och växtlighetens makter för att stämma dem gynnsamma och tillförsäkra sig deras hjälp och skydd.

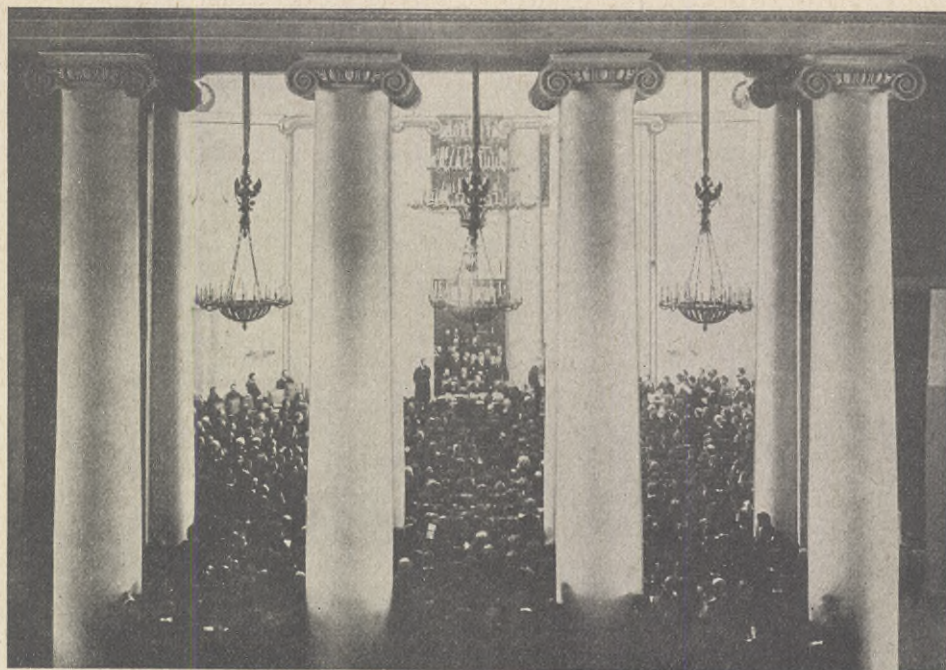

Efter fotografi

PETITE ROSSELLE, den grufva vid Forbach, Elsass, där nyligen 80 arbetare blefvo kvafua.

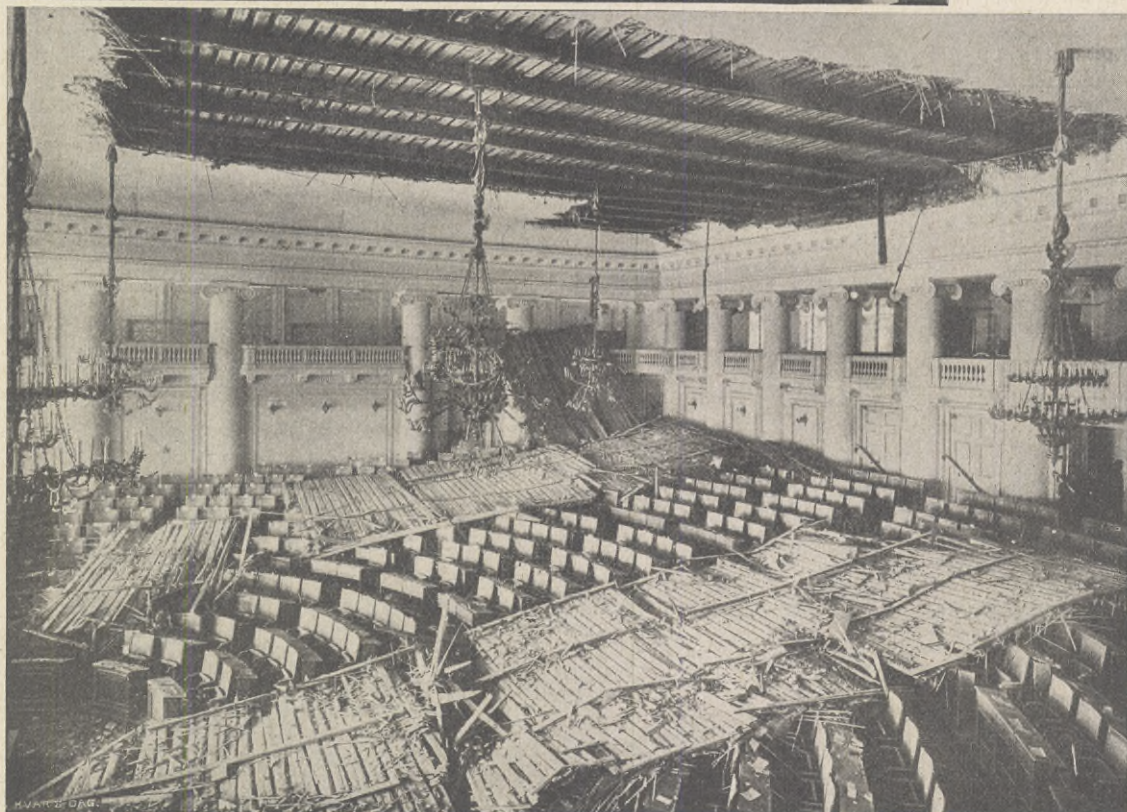
Kliché: Bengt Sjöberg.

DEN RYSKA DUMAN

Öfre bilden: KATARINSALEN I TAURISKA PALATSET. DEN LOKAL DÄR DUMAN T. V. SAMMANTRÄDER.

Nedre bilden: DET INSTÖRTADE TAKET I DUMANS FÖREGÅENDE SAMLINGSRUM.

Efter fotografi.

ÅNehé: Kem. A.-B. Bengt Sjöfrensparré Stålm.—Obg

Sedan det visat sig, att iordningsställandet af den genom takraset ramponerade dumalokalen kommer att taga en längre tid i anspråk, har duman i stället samlats i Katarinasalen i Tauriska palatset. Liknande yttre

vådor skall den andra ryska riksförsamlingen förmodligen icke åter utsättas för. Men det finnas inre, som hänga mera hotande öfver dess hufvuden, än hvilket fallfärdigt tak i världen som hälst.

TVÄNNE MÄRKLIGA RYSKA DÖDSFALL.

Efter fotografen

Kliché: Bengt Silfverparre.

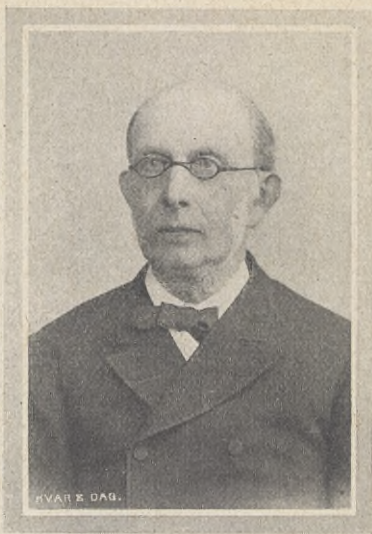
VLADIMIR NIKOLAJEVITSJ
LAMSDORFF. †
F. d. rysk utrikesminister.

Före ryske utrikesministern greve Lamsdorff har den 20 mars allidit i San Remo.

Då han i januari 1901 blef greve Muravieffs efterträdare på posten som utrikesminister hade han den vanliga diplomatiska karriären, med tjänstgöring på olika poster i in- och utlandet, bakom sig. Att han var utrikesminister under den tid, då Ryssland var ene deltagare i det väldigaste kriget det någonsin pröfvat, hindrar icke att han var meningsfrände med den fraktion, som kallas den fredsvänliga i Ryssland. Möjligt är också, att han, om han icke också haft inre svårigheter att bekämpa, kunde lyckats afveckla de yttre som ledde till Mukden och Tsushima.

*

Den man, hvars namn tills för ett par år sedan stod som en lösen för allt hvad Ryssland hade af behård reaktion, *Konstantin Pobjedonostseff*, har den 23 mars allidit vid 80 års ålder. Född i Moskva och uppvuxen under utprägladt gammalmoskovitiska inflytelser, aflade han juridisk ämbetsexamen 1846. Uppmärksam som författare i tidskriften Ruskij Viästnik blef han anställd som lärare i rättsvetenskap för prinsarne Alexander och Vladimir. När sedan den förstnämnde besteg tronen blef P. den officiella personlighet, hvars olycksdiga inflytande öfver tre kejsare varit oförminskadt, tills han för ett par år sedan drog sig tillbaka.

Efter fotografen

Kliché: Bengt Silfverparre.

KONSTANTIN PETROVITSJ
POBJEDONOSTSEFF. †
F. d. öfverprokurator för den heliga synoden.

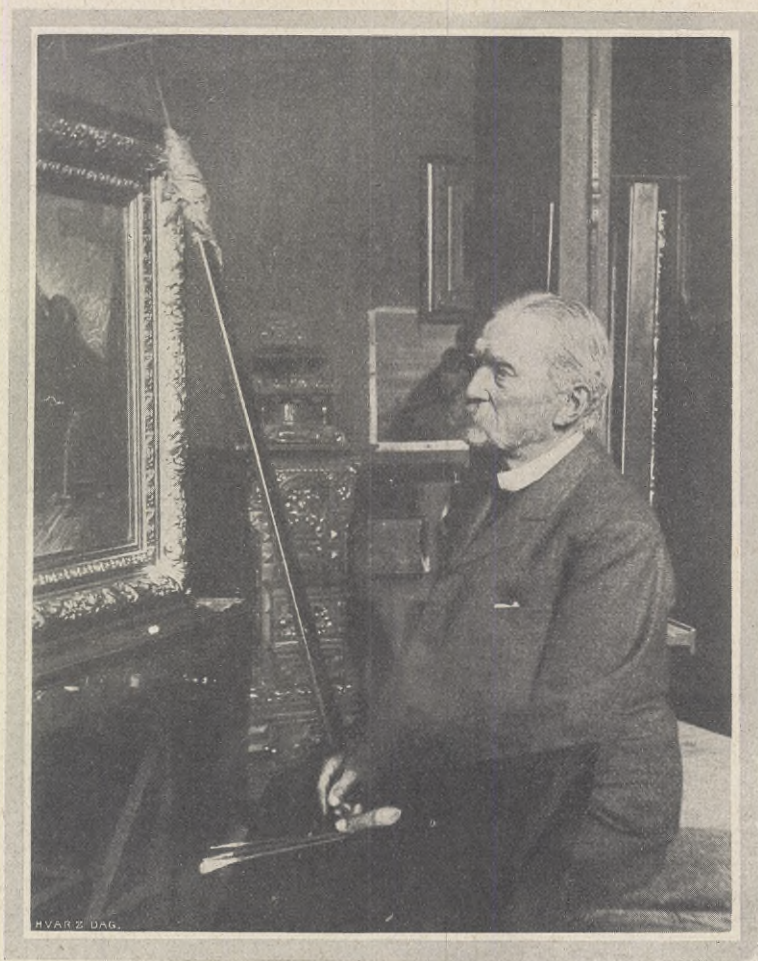

EN AF DEN NYLIGEN AFLIDNE SVENSKA MÅLAREN FERD. FAGERLINS MEST POPULÄRA TAFLOR: »SVARTSJUKA». Å Nationalmuseum. (Täxt å nästa sida.)

Den 19 mars afled i Düsseldorf den svenske genremålaren *Ferdinand Fagerlin*, 82 år gammal.

Han hade varit bosatt i Düsseldorf i 54 år. Efter aflagd studentexamen och sedan han några år varit officer begaf han sig vid 28 års ålder till Düsseldorf och blef där elev först af Wilhelm Sohn, därefter, sedan han uppflyttats i "mästerskapsklassen", af Schudow. Han började 1854 försöka sig på genremåleriet och valde sina typer och motiv från Rhentrakten. Åren 1856—58 studerade han i Paris. Troligen har han isynnerhet denna studietid att tacka för sin gedigna teknik.

Af alla sven-

ska Düsseldorfmålare var F. den mest betydande genom sin goda blick för verkligheten i afseende på såväl den enskilda figuren som förhållandet mellan de olika figurerna i sina målningar. Han väckte först uppmärksamhet med taflan "Frieriet", utställd 65 i Dublin o. belönad med guldmedalj. Ämnet är taget från en holländsk fiskarstuga, och från Holland har F. mestadels hämtat sina motiv. Han skildrar lifvet i fiskarstugorna därstädes, det enkla hemlifvet, och gör det på ett fint och älskvärdt sätt. De djupare sinnesrörelserna voro visserligen F. främmande, men inom sitt område är han en stor konstnär.

FERDINAND FAGERLIN. †

Efter porträtt taget för omkring ett år sedan.

PROFESSORSUTNÄMNING.

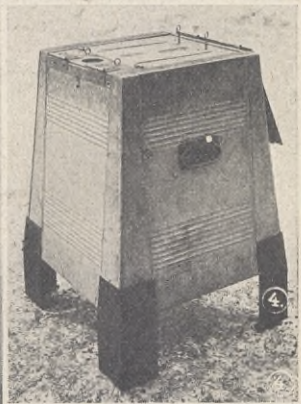
»TILLFRISKNANDET». Efter en tafla af Ferd. Fagerlin.

VILHELM LUNDSTRÖM.

Till professor i klassiska språk vid Göteborgs Högskola med undervisningsskyldighet i latin har utnämnts docenten vid Uppsala universitet, förre redaktören för Göteborgs Aftonblad, fil. d:r V. Lundström.

VALEN TILL DEN NYA FINSKA LANDTDAGEN.

EFTER FOTOGRAFIER.

1. AGITERING FÖR SVENSKA FOLKPARTIETS KANDIDATER. 2. KÖ AF RÖSTANDE UTANFÖR RÅDHUSET I HELSINGFORS. 3. VALLOKAL MED VALNÄMNDEN SAMLAD. 4. VALURNA. Samtliga använda valurnor voro af denna modell. 5. VALLOKAL. T. h. pulpeter, bakom hvilkas skärmar det röda strecket å valsedeln drages.

Valen till finska landtdagen ha försiggått. Den 15 och 16 d:s hade Finlands folk, män och kvinnor, tillfälle att första gången efter den nya representationsordningens genomförande gå till valurnorna för att på fullt demokratisk grundval välja sina representanter. Anslutningen var den lifligaste, liksom agitationen under den närmast föregående tiden varit energisk och icke sällan hänsynslös, detta senare i synnerhet från socialdemokratiskt och gammalfennomanskt håll. De kämpande partierna äro det gammalfennomanska, hvars fysionomi är allt annat än sympatisk, och som under de förlutna ofärdsåren genom sitt hat mot svenskt språk och svensk kultur förmäddes att gå bobrikofjärns ärenden; det ungfennomanska, som visserligen har sin finska ställning i språkfrågan gifven, men som dock intager en själiständig nationell hållning gent emot de ryska autokratfasonerna; svenska folkpartiet; socialdemokraterna och slutligen agrarpartiet. Alla dessa ha haft sina egna listor, och striden har, som sagdt, varit het.

Det var icke utan att man fruktade för att valdagarne skulle medföra mindre lämpliga demonstrationer, som af den påpassliga ryska reaktionen skulle kunna användas till nya angrepp mot den lagliga ordningen i storfurstendömet. Den ryska högerpressen har under den senaste tiden innehållit talrika angrepp mot Finland och utspridd rykten om att från finländskt håll planerades ett väpnadt öfverfall på Petersburg! Generalguvernör Gerard, som alltid lojalt sökt understödja finska folkets rättmätiga kraf på att få ha sin ställning okränkadt, har äfven nu kraftigt lagt sitt ord emot dessa löjligen ryska rykten och torde jämväl ha vunnit gehör på högsta ort. Men det var med tanke på de ifrigt spjånade ryktessmederna på andra sidan Systerbäck af synnerlig vikt, att valen till landtdagen,

när de nu första gången efter novemberrevolutionen företogos efter de friaste regler, försiggingo i god ordning och utan några bryska manifestationer mot den vid tsarhofvet ständigt värksamma Finlands-fientliga reaktionära klicker. Dess bättre gick dennas förhoppningar på att få en ny angreppspunkt fullständigt om intet. Valdagarne präglades af lugn och värdighet. Man fick se den vackra synen af ett helt folk, som gick till att välja sina styresmän; för gamla och unga, rika och fattiga, bildade och obildade var detta den stora händelsen; alla voro medvetna om vikten af sin gärning, och ingen svek. I de finska tidningarne berättas många rörande exempel på den fosterländska ifvern under dessa dagar; afstånd och besvärligheter funnos icke till; gärna gjorde folkets söner och döttrar kännbara uppoffringar för att själva komma till rösturnan eller förhjälpa en granne dit.

Valen försiggingo, som bekant, efter en proportionell metod, som föranleder, att man får vänta ganska länge på slutresultatet. Röstsammanräkningen torde kräfva en tid af bortåt tre veckor.

Särskildt de svensktalande finnarne motse utgången med största spänning, hvori blandar sig icke ringa ängslan. Man fruktar, att partiet skall blifva alltför fåtaligt representeradt och svenskheten i Finland komma i större fara än någonsin. Enligt hvad de senaste meddelandena uppgiiva torde socialdemokraterna utgå ur striden med lysande siffror, hvilka delvis torde få betecknas såsom oväntadt höga. Som ett exempel på ställningen heter det dock i ett telegram, att det sannolika resultatet i Nylands läns valkrets beräknas sålunda: Svenska folkpartiet torde få tio, socialdemokraterna åtta, gammalfennomanerna fyra och ungfinnarne en representant. Bland dessa torde komma att finnas fyra kvinnor.

N. P. S.

Efter fotografi.

Kiloh: Kem. A.-B. Bmg. St. Fredrikss. 1907.

DET FÖRRA BONDESTÄNDETS PLENISAL, DÅR RÖSTRÄKNINGEN ÄGER RUM.

MARCELLIN BERTHELOT. †

(Från vår korrespondent i Paris.)

Efter porträtt.

Kliché: Bengt Sjöfverparre.

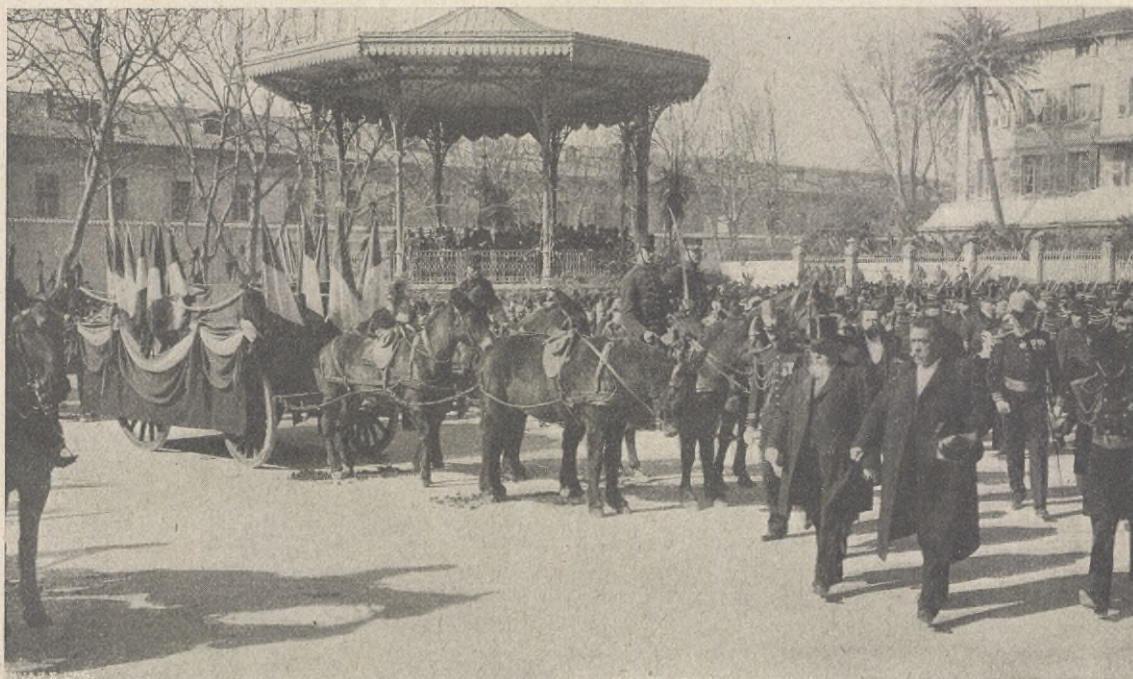
HERTIG JOHANN ALBRECHT AF MECKLENBURG-SCHWERIN, nämnd som den nyligen aflidne hertig Albrechts efterträdare till regentskapet i Braunschweig.

Frankrikes ryktbaraste vetenskapsman, Frankrikes störste man är ej mer: Marcellin Berthelot dog helt plötsligt måndagen den 18 februari så oväntadt, att han endast två timmar förut suttit som sekreterare vid vetenskapsakademiens sammanträde. Så hastigt att han, som sagt sig betrakta döden som den intressantaste af alla företeelser, därför att man endast en gång i lifvet kom i tillfälle att studera den, antagligen icke ens fått detta enda tillfälle.

Hans hustru låg sedan ett år illa sjuk. Stilla så att de som vakade omkring henne ingenting märkt hade hon somnat bort, och då man meddelade Berthelot upptäckten var hans enda svar att tyst gå in till sig och kasta sig på en chäslong. Då en af sönerna en stund senare kom in till honom var han redan kall.

Berthelots egentliga område var kemien. Han var intet mindre än skaparen af den *organiska* kemien, den förste som vågat försöket och lyckats att i kemien införa syntesen; han var den förste som lyckades framställa kolbundna kroppar, alkohol och glycerin och vissheten om de landvinningar han redan gjort inom det omöjligas sfär gaf honom rätt att med tillförsikt tala om den dag då socker och ägghviteföreningarna skulle blifva vetenskapen underdåniga och därmed *lifvet* själfjt kanske uppstå under dess hand.

Men här stod kemisten på gränsen mot universalvetenskapen och han passerade den. Som filosof predikar han helt naturligt vetenskapens, närmare naturvetenskapens själf tillräcklighet. Vi påminna om hans i H. 8. D. redan förut omnämnda kontrovers i detta ämne med katolicismens vapendragare Brunetière. Vi erinra i detta sammanhang, att han länge var Fritänkarförbundets hederspresident, den förening som mer än någon annan åstadkommit skilsmässan mellan stat och kyrka i Frankrike.

Från Jena.

DE VID JENAS EXPLODERING OMKOMNA BEGRAFVAS: Främst gå presidenten Fallières (1) och marinministern Thomson (2).

Men vetenskasmannen fann tid öfrig äfven för sociala och politiska intressen. Oafsättlig senator sedan långt tillbaka har han två gånger varit minister, ena gången med ekklesiastikportföljen, andra gången med justitieportföljen och under kriget 1870-71 var han medlem af den tekniska försvarskommissionen. I denna sin egenskap var det han gjorde sina epokbildande studier öfver explosivämnen.

Frankrike bereder sig att åt den aflidne bringa de största hedersbevisningar som stå till buds. I senaten skall den fätölj som innehafts af Berthelot bära en inskription med dennes namn — en ära som före honom en Viktor Hugo fått åtnjuta. Regeringen har erbjudit nationalbegrafning och bisättning i Pantheon. Här reste sig emellertid en svårighet. Berthelot hade i lifstiden uttryckt sin önskan att blifva bisatt vid sin makas sida. Man har emellertid framkastat förslaget, att hon som delat arbete och glädje under hela hans lif äfven skulle

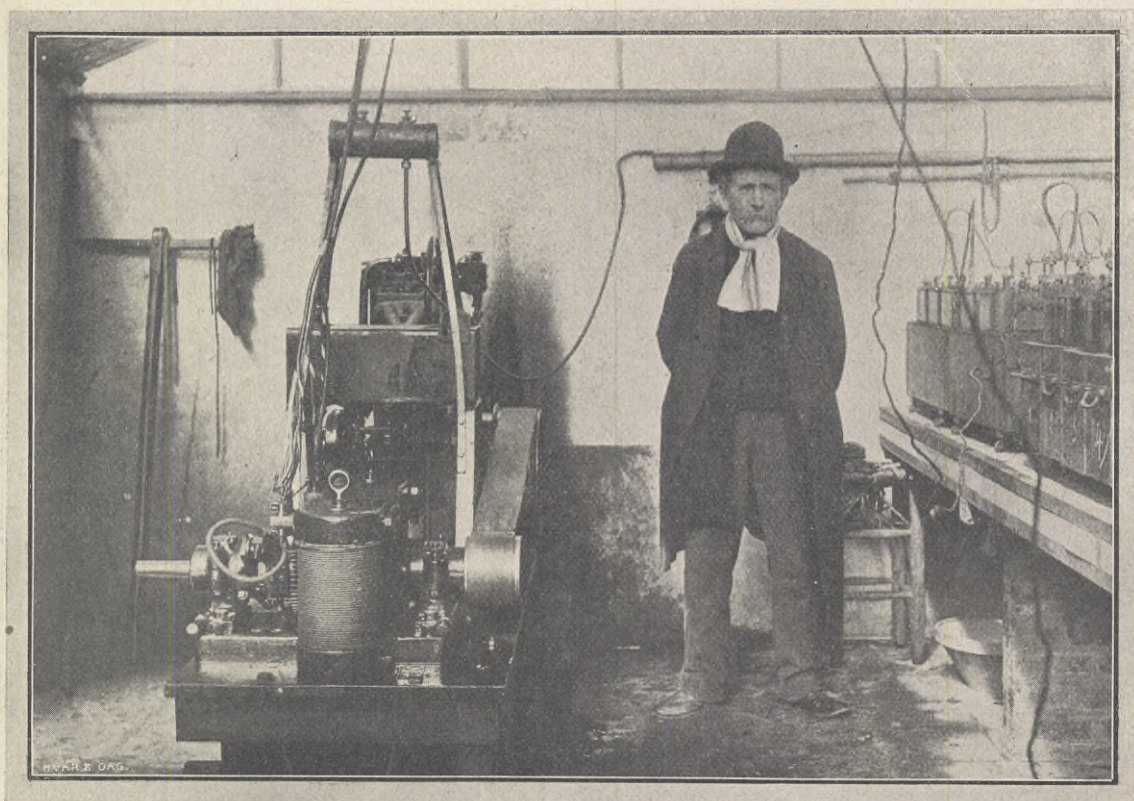

Efter fotograf

Nanna: Hensgt Silfversparre.

DEN RYKTBARE FRANSKE KEMISTEN BERTHELOT MED SIN HSTRU.

få dela hans grafplats och så kommer äfven att ske.

Efter fotograf

Kitché Kem. A.-B. F. Silfversparre Sklm-Gbg

BERTHELOT I SITT LABORATORIUM I MEUDON.

Vårvinterkväll öfver staden. Halfskymningen har just börjat öfvergå i mörker; gaslyktorna äro tända; ur butikernas skyltöfster och spegelglasöfror falla geometriskt tecknade figurer på trottoarerna. Allt detta ger någonting osammanhängande åt gatans fysiologi, något lappadt och trasigt, hvilket än ytterligare ökas af husens oroliga, söndernaggade silhuetter och af de mattblänkande reflexer, som kastas från pölar och rännen, svällande af vatten, hopgrötadt med snö och svagt klirrande isbitar. Öfver detta vrvrar af brustna linier, oregelbundna, med hvarandra sig trängande husmassor, omväxlande ljus och mörker, hvälver sig himmelen lugn och mäktig. Längst bort i vester dallrar en eteriskt grönaktig färgfläck, som sprider sig uppåt och genom skiftande nyanser småningom förtonas och öfvergår i det djupa oändliga blå.

Längs husraderna gå de sakta, han och hon, sakta, dröjande, tysta, i djupa tankar. Så ha de gått en längre stund, gata upp och gata ned. Deras lugna gång sticker skarpt af mot de mötandes och förbi-passanderes hetsade, bråskandé steg, deras stilla uppträdande tyckes ej höra hemma i detta kaos af nervösa, jäktande element.

Slutligen bryter han tystnaden: — Nu när jag väl skall härifrån, känner jag mig så underligt fäst vid den här strunthålan. Det gör riktigt ondt i mig när jag tänker på, att jag måhända aldrig mer kommer att gå här. Det har allt varit skönt här i alla fall, isynnerhet på sista tiden, så underligt skönt och lugnt. Nu börjar vandringen på egen hand, ensam. Ensam, det är allt ett förfärligt ord.

— Du möter väl en gång på din vandring en människa, som — — — ja som är lik dig, som tänker och känner som du, och då — — — är du ej längre ensam.

— En verklig sådan människa träffar man måhända en gång i sitt lif, aldrig mera.

— I så fall galler det att taga vara på tiden, när man finner henne.

— Jag har allt gjort det också, och jag har njutit ofantligt, men nu är det slut.

— Hvarför är det slut?

— Jo, ser du, jag kan ej vara något för henne, jag är som Strindberg säger om hr de Beaulnes son:

Men sonen, han går världen kring,
har ingenting, är ingenting,
och blir väl aldrig någonting,
om ej han blifver kär.

— Det är således verkligen en hon?

— Ja.

— Får man fråga hvem?

— Vet du det inte?

— Nej.

— Jo det vet du.

Intet svar.

— Hör du Elsa, kan vi två ej tala uppriktigt med hvarandra. Hvert man ser i världen, finner man missöden och olyckor, brustna hjärtan, ensamma varelsor, ofta beröende på att människorna ej kunna tala sanning med hvarandra. Hvar vänlig tanke, hvar varmare känsla döljes och gömmes under en kall och korrekt yta. Hur mycket bättre om människorna med lugn och sanning gjorde upp sina förhållanden till hvarandra. Eller hur?

Intet svar.

— Ser du, Elsa, hon, som jag talade om, det är som du vet, ingen annan än du själf. Vi två vi äro stämda efter samma ton. Ja, som du vet kan samma ton låta olika från olika instrument. Ett är rikare, fylligare, djupare än ett annat, men grundstämningen

är densamma. Och jag böjer mig villigt och gärna för din öfverlägsenhet. Det har varit så lungt och godt i din närhet. Mitt trasiga inre har fått njuta en kort tids harmoni. Nu reser jag härifrån. Säg skall jag gå lika ensam, lika fattig på vänskap och kärlek, som jag kom? Säg Elsa, men var uppriktigt.

— Du finner snart åter en kvinna, som du lär dig älska som mig.

— Nej min vän! Man flamar nog ofta, och det har jag också gjort, men Anatole France säger: "En gång på tusen träffar man en kvinna, som man aldrig öfverger, aldrig bedrager, aldrig glömmes". Och den kvinnan, det är du för mig.

— En syster . . .

— En syster! alltså skulle äfven jag bli en modärn riddar Toggenburg!

De gå åter tysta, sida vid sida, för sista gången. Den gröna fläcken har försvunnit från himlen, som mörk tycks ligga tätt, tätt öfver husens tak. Så komma de utanför hennes bestad och stanna under gaslyktan. Sakta räcker hon honom sin lilla varma mjuka hand:

— Tack skall du ha för den tid vi varit tillsammans och lycka på resan.

Tack. Ut i lifvet alltså riddar Toggenburg!

Så skildes de, men driven af en plötslig ingifvelse ropade han henne tillbaka. Hon kom och stannade tyst framför honom,

— Hör du Elsa, gif mig en kyss till afsked, det är ju bara barnsligheter, men ändå.

Hon lyfte upp ansiktet, det var blekt. Han böjde det sakta bakåt och sänkte djupt sin blick i hennes. Hon slöt ögonen, och det gick en skälfnings öfver de vackra dragen, sakta böjde han sig öfver henne med känslan af att det var hans rikaste och mest smärtfyllda ögonblick. Mera hade han ej att vänta af lifvet, blott tomhet och ensamhet fanns kvar.

POSTRÅNET I SKÅNE.

Det revolverattentat, som föröfvades vid Staffanstorp mot postiljonen på ett i full gång varande tåg

mellan Malmö

och Simris-

hamn är en

dess bättre i

vårt land all-

deles enastående

händelse. Postiljo-

nen Almén,

som vid till-

fället svårt så-

rades, är född

i Romna vid

Hörby den 23

oktober 1862.

Sedan år 1884

har han varit

i postens

tjänst.

Händelsen

har gifvit upp-

slag till en

diskussion an-

gående bere-

dande af större

säkerhet

för reseposten

och dess hand-

havare.

Efter porträtt.

Kliché: Bengt Sjöforsparre.

POSTILJON ALMÉN.

A. P. TRYBOM.

Borgmästare Anders Peter Trybom i Skara fyllde den 21 mars 80 år. Stud.-ex. 47, hofrättsex. 51, v. häradshövding 55, borgmästare i Skara 58. Led. af Riksd. A. K. 65—66, 82—87, landstingsman 64—65, 67—07. Verkst. dir. och ordf. i styr. för L. S. S. järnväg sedan 74 m. m.

E. J. WERSÉN.

Kontraktsposten, kyrkoherden Erik Johan Wersén fyllde den 18 mars 70 år. Stud.-ex. 60, kyrkoherde i Wartofta sedan 87, kontraktsprost i Wartofta kontrakt sedan 01.

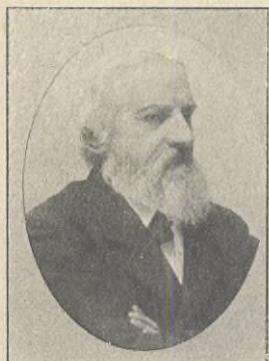
E. A. MALMBERG.

F. d. landshövdingen Adolf Malmberg fyllde d 16 mars 65 år U-löjtn. vid Värml. reg. 61, gen.-stabsoff. 67, kompanichef vid underbefällskolan å Carlsborg 77, militärrättiche i Berlin 82—85, öfv.-löjtn. vid Älfsb. reg. 85, chef för krigshögskolan 86, öfverste i Värmlands reg. 89, landshövding i Värmland s. a. Åtsked 01.

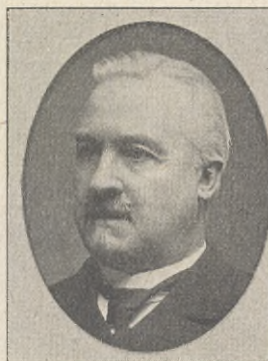
B. E. GADELIUS.

45 år fyller den 29 mars professor Bror Gadelius i Stockholm. Hellsidesporträtt jämte biografi återfinnes i ärg. V: 12.

J. H. KRAMER.

Schwe ziske konsuln i Stockholm Jules Henri Kramer fyller den 30 mars 80 år. Stud.-ex. 44, lärare vid k. krigsskolan 53—72, schweizisk konsul sedan 87.

J. G. HEDBORG.

65 år fyllde den 9 mars distriktschefen Johan Gustaf Hedborg Stationsinspektör vid Kihl 72, vid Halsberg 73, byråassistent 75, trafikdirektörsassistent 76, trafikdirektör 88, trafikinspektör 98, distriktschef 02. Led. af stadsfullmäktige i Kristinehamn m. m.

M. N. ROSÉN.

Kyrkoherde Måns Nilsson Rosén fyller den 31 mars 60 år. Stud.-ex. 68, prestex 81, läroverksadjunkt i Helsingborg 81, regementspastor vid Skanska Husarregementet 86, kyrkoherde i Nosaby sedan 1904.

J. E. JOHANSSON.

Professorn med. dr. Johan Erik Johansson i Stockholm fyllde den 22 mars 45 år. Stud.-ex 79, med. dr. 90, docent 90, professor 01, statistiker i medicinalstyr 99, bitr. läkare i fängvårdsstyr. 1900, led. af dir. för Veterinärinstitutet 03, för Gymnast. Centralinst. 04. Medlem af Reglementeringsk. 04.

C. R. NYBLOM.

75 år fyller den 29 mars professor Carl Robert Nyblom i Stockholm. Hellsidesporträtt jämte biografi återfinnes i ärg. VII: 15.

S. O. ÅKERLUND.

Bankdirektör Sven Otto Åkerlund i Lund fyllde den 20 mars 70 år. Led. af stadsullmäktige 69—06, led. af fattigvårdsstyr. 82—94, verkst. dir. i Lunds sparbank sed. 03, mångårig ordf. sed. 03. led. i skanska Brandförsäkringskommittén.

H. PH. FRIEDLÄNDER.

Den 7 april fyller grosshandlaren Herman Friedländer i Stockholm 65 år. Delägare i firman H. Schücks Enka & Co., som nyligen firade 50-års jubileum. Konstsamlande, betydande donator för välgörande ändamål.

E. E. GEMZELL.

Höfpredikant Emil Edvard Gemzell i Stockholm fyllde den 24 mars 60 år. Stud.-ex. 68, pastoralex. 77, bataljonspredikant vid flottan 73, reg. pastor vid flottan och kyrkoherde i Skeppsholms församling 83, e. o. höfpredikant 85, ord. höfpredikant 89.

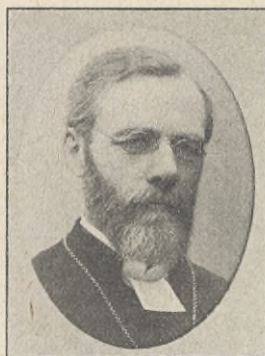

PORTRÄTTGALLERI

A. E. SEATON.

Delägaren i firman Larsson, Seaton & Co, grosshandlaren Arthur Seaton i Göteborg, fyllde den 24 mars 60 år. Ordf. i styr för Alderdomshemmet, led. af styr för Skand. Kredit A.-B., verkst. dir. för A.-B. Strömman & Larsson.

N. LÖVGREN.

Biskop Nils Lövgren i Västerås fyllde den 29 mars 55 år. Stud.-ex 74, fil. lic. 81, teol. dr. 97, lektor i Umeå 83, kyrkoherde i Gäfle 89, kontraktspastor 98, biskop i Västerås stift 1900. Led. af Gäfle stadsfullmäktige 95-01, ordf. i kommittén för fattigvårdens omorganisation i Gäfle från 90, i Västerås från 02, m. m.

L. STENDAHL.

Förste stadsfiskalen i Stockholm, Lars Stendahl, fyllde den 22 mars 55 år. Meje-assistent i Halland 73, godsägare 75-80, bitr. stadsfiskal 85, kommissarie vid detektivafdelningen 86, stadsfiskal 96. Sedan 02 förest. för detektiva polisafdelningen och förste stadsfiskal.

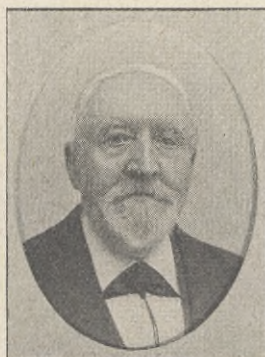
A. AFZELIUS.

Praktiserande läkaren i Stockholm, med. lic. Arvid Afzelius fyllde den 29 mars 50 år. Stud.-ex. 76, med. lic. 86, praktiserande läkare i Stockholm sedan 87, badintendent vid Hjo Vattenkuranst. 87-04, i Södertelje sedan 05.

E. O. BERGSTRÖM. †

F. d. bruksförvaltaren Einar Olivier Bergström afled den 14 mars, född 17. Mycket anlitad i kommunala värf.

H. G. V. GALLANDER. †

F. d. häradsskrifvare Hans Gustaf Gallander i Hjo afled den 15 mars 85 år gammal. Stud.-ex 42, häradsskrifvare i Skaraborgs län 64. Inom sin ort anlitad och framstående kommunalman.

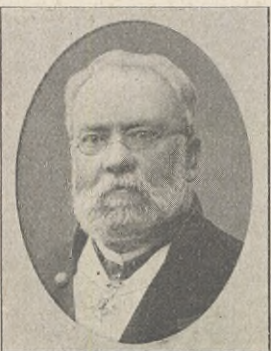
A. SVENSSON. †

Handlaren och landbrukaren Anders Svensson afled å Bergsgården, Fritsia, den 9 mars, född 44. 27-årig led. i kommunalnämnden, under 11 år ordf. i kommunalstämman och nämnd, led. i församlingens kyrko- och skoloråd.

L. J. BONANDER. †

Förste stadsläkaren i Strengnäs, med. lic. Lars Johan Bonander afled den 15 mars. Född 59, sedan 90-talet prakt. läkare i Strengnäs. Led. af stadsfullmäktige m. m.

G. GASSLANDER. †

Den 18 mars afled i Sthlm f. landskamreraren i Jönköpings län Gustaf Gasslander, f. 42. 81-1906 landskamrer. Ordf. i Mariestads stadsfullmäktige 73-75, landstingsm. i Skaraborgs l. 75-77, inkallad till finansdepartementet 82 för att biträda vid utarbet. i åtskilliga af skatteregleringskomm. behandl. frågor, m. m.

JOHN GUSTAFSSON. †

Den 14 mars afled i Sthlm disponenten för A.-B. Karta & Paxers kalkbruk John Gustafsson, 55 år gammal. Blef redan vid 29 års ålder disponent därstädes, och har affären under hans ledning blifvit en af de största i sitt slag i landet med export på utlandet.

E. HOLLENDER. †

Disponenten vid Edsvala Bruk, Ernst Hollender afled den 22 mars, född 54. Mångårig led. af landsfingret, af hushållningssällskapets förvaltningsutskott, af styr. för skyddshemmet vid Älfåsen m. m.

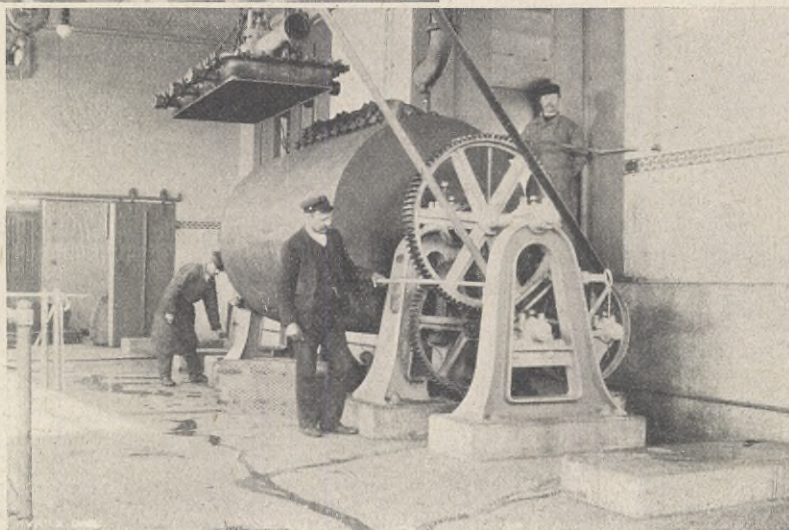
J. O. L. DELPHIN. †

Den 17 mars afled kollegan vid Motala samskolan Johan Otto Linus Delphin född 59. Led. af Motala stadsfullmäktige, suppl. i byggnadsnämnden. Mångårig chef för Motala brandkår.

STYCKNINGSRUMMET.

Stockholms stads hälsö-
vårdsnämnd har vid Löfsta,
Riddersvik, uppfört en anstalt
för att på samma gång oskad-
liggöra som utnyttja den
mängd kött, fläsk, fisk och
döda djur m. m. som från
köttbesiktningbyråerna, Ve-
terinärinstitutet och andra håll
uppsamlas och utsändes. I
Destruktionsanstaltens styck-
ningsrum lossas och sorteras
det utkomna, hvarefter det
inlastas i kokningscyllindern,
som kan mottaga intll 2.000
kilogram, hvilken efter fyll-
ningen tillslutes. Ånga på-
släppes, köttmassan kokas i
denna under starkt tryck i
c:a 5 timmar och blir sålunda
fullständigt steriliserad, hvar-
efter torkningsprocessen vid-
tager, efter hvars slut en kött-
produkt, som sedan förmåles

Efter fotografien

APPARATRUMMET.

Kitché: Bengt Silfverparre.

EN UPPMANING,

som ständigt upprepas till våra läsare är denna:
BLIF MEDARBETARE I HVAR 8 DAG. Hos
mången föranleder uppmaningen närmast ett
"framtagande ur skrifbordslådan" af ett eller
annat manuskript, och vi äro gifvetvis tack-
samma för allt som efter denna tolkning erbjude-
des oss. Hvad vi dessutom afse är våra läsare-
res medarbetarskap vid tillfällena af allmänt
och aktuellt intresse. Sänd oss fotografier
(och nödiga upplysningar) af personer och hän-
delsor hvilka Ni, som tidskriftens läsare, skulle
vänta att återfinna i dess spalter! **Red.**

VIII ÅRG. 26:E HÄFT. INNEHÅLLER:

Helgo Zettervall. — Stockholms nya rådhus. — Ett äkta
Chippendalebord påträffadt i Sverige? — "Såner om påsk-
ägg" af Louise Hagberg. — Petite Rosselle, den grufva vid
Forbach, Elsass, där nyligen 80 arbetare blevo kväfda. —
Den ryska duman. — Tvänne märkliga ryska dödsfall. —
Affilden svensk konstnär. — Professorsutnämning. — Valen
till den nya finska landtdagen. — Brokigt utom/andsnytt. —
"Skiss" af Einar Sjöholm. — Postränet i Skåne. — Vec-
kans porträttgalleri. — Stockholms destruktionsanstalt vid
Löfsta.

Obs.! Återgifvande af text eller illustrationer ur H.
8. D. utan särskildt medgifvande förbjudes.

F. A. B. HVAR 8 DAGS TRYCKERI, GÖTEBORG, 1907.